

Arta majoră a societății socialiste

Asemenea tuturor evenimentelor care străbat și în același timp creează istoria, Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român continuă a fi prezent în viața și gândurile întregului popor.

Tot ce s-a spus și s-a scris în acele zile de neuitat, grandioasa desfășurare a Forumului comunist, sub vasta și luminoasa cupolă, în atmosfera de sărbătoare a muncii și a gândirii socialiste, rămîne gravat în conștiința fiecărui om, determină contribuția lui viguroasă și lucidă la edificarea socialismului multilateral dezvoltat, la deschiderea largă a drumului către comunism. Pe drept cuvînt, Congresul din noiembrie '74 a fost numit, în presa noastră, Congresul Viitorului.

În cronica vremii va fi însemnat, cu litere de foc, faptul că acest Forum a definit și a cristalizat comuniunea comunistă dintre țară și partid, a trasat, prin Program și Directive, coordonatele viitorului. De pe acum, Congresul al XI-lea este Congresul mărețelor victorii de mîine.

Nici un sector din activitatea complexă a societății nu a rămas neanalizat și neorientat în dezbaterile și în Documentele unanim adoptate de Congres. Așa cum se vede în presa noastră, în emisiunile de radio și de televiziune, principiile enunțate în Program și în Directive, în cuvîntările generatoare de vaste și rodnice orizonturi, ale secretarului general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, formează nucleul activ al comentariilor, al discuțiilor teoretice și, mai cu seamă, al măsurilor concrete, practice, preconizate în toate domeniile de activitate.

Este de la sine înțeles că lumea artelor, lumea literaturii și lumea spectacolelor, în primul rînd a teatrelor, se înscrie, cu avînt, în acest curent puternic de gîndire și de creație.

Cu sinceră și fierbinte dăruire, oamenii teatrului din România Socialistă vor face totul pentru a contribui, cu mijloacele specifice artei lor, la educarea oamenilor muncii în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață a partidului, la promovarea normelor și principiilor comuniste de etică și echitate. Hotărîrea aceasta este însuflețită, înaripată, de faptul că Programul partidului, așa cum ne-a arătat tovarășul

Nicolae Ceaușescu, punînd în vie lumină spiritul și litera Documentului supram, pornește, cu consecvență, de la principiul că literatura și arta sînt părți componente ale conștiinței sociale și, deci, constituie o expresie a procesului dezvoltării generale a societății. Iată formularea, lapidară, desprinsă din paginile Programului: „În artă își găsesc pînă la urmă reflectarea, în forme specifice, desigur, raporturile de producție și sociale, modul de gîndire a oamenilor dintr-o anumită epocă, determinate, la rîndul lor, de stadiul evoluției societății. De-a lungul existenței sale, poporul român a creat o artă care exprimă pregnant modul său de viață și muncă, gîndirea și sensibilitatea sa, setea de libertate, voința de a-și făuri un trai mai bun, optimismul, încrederea în forțele proprii, în viitor. În noile condiții ale dezvoltării patriei noastre socialiste, arta și literatura sînt chemate să dea expresie activității tumultuoase desfășurate de poporul român în toate domeniile de activitate, să înfățișeze marile realizări, entuziasmul, optimismul și hotărîrea sa de a merge neabătut înainte. Fără îndoială că scriitorii, pictorii, compozitorii, toți slujitorii artei și literaturii nu-și vor precupeți munca și talentul pentru a crea noi opere valoroase, pătrunse de umanism revoluționar, de un robust optimism social, care să redea, în forme cît mai variate preocupările și frămîntările, dorințele și aspirațiile poporului nostru, încrederea sa nestrămutată în ziua de mîine, în viitorul de libertate și independență al națiunii noastre, în viitorul comunist“.

Aceasta este esența gîndirii revoluționare a creatorilor și a interpretelor operelor de artă în România socialistă, în anii glorioși ai înaintării către comunism.

Noi, oamenii teatrului, sîntem în plinul unei stagiuni închinată Anului XXX și Congresului al XI-lea, circumstanțe de două ori însuflețitoare. Aceste trăsături de bază ale momentelor ce le trăim nu trebuie să fie numai sărbătorești, decorative și efemere. Ele trebuie să se permanentizeze, să transforme lunile care au rămas din stagiunea actuală și — cu atît mai substanțial — stagiunile următoare, în veritabile creații de artă militantă, întemeiate pe principiile Programului. Datoria și misiunea noastră este să împletim realizările artistice, literatura dramatică, prezentarea spectacolelor, interpretarea actricească și critica teatrală cu realitatea și cu realizările politico-sociale. Artă noastră nu poate exista, în nici un fel și nici un moment, în afara sau în marginea vieții. Ea trebuie să fie, mereu, în clocotul acțiunii, al vieții. Numai în această concepție și în stilul adecvat ei, arta devine „drapel de luptă pentru om, pentru valorile umane fundamentale“.

Am desprins enunțul de mai sus din cuvîntarea tovarășului Dumitru Popescu în fața marelui Forum comunist din noiembrie '74. Programul — a subliniat vorbitorul cu acel prilej — conferă noțiunii de civilizație spirituală, de cultură, un nou și uriaș perimetru. În această viziune, deosebit de elevată și exigentă, trebuie să ne reexaminăm munca toți cei ce lucrăm în domeniul ideologiei și culturii. Desigur, succesele societății noastre pe acest tărîm sînt remarcabile; avem însă și motive să fim încă nemulțumiți. În activitatea teoretică a instituțiilor specializate există destulă comoditate intelectuală, lipsă de impact cu

viața și moleșală de birou, lene de a aprofunda, spirit festivist, formal. De asemenea, în creația literar-artistică, în pofta unor realizări certe, își găsesc încă destul loc superficialitatea, nivelul mediocru, supralicitarea subiectelor minore, lipsa îndrăznelii comuniste de a ataca marile teme ale societății noastre, cum sînt : despărțirea dramatică a omului de propriul său trecut, trînta victorioasă cu prezentul, romantismul trăirii în viitor. Celor care avem răspunderi în îndrumarea sectorului ideologic-cultural ne revine îndatorirea să fim mai perseverenți în animarea dezbaterii ideologice pe diferite compartimente, în îndemnarea forțelor reale să se angajeze în întreprinderi teoretice, literare și artistice de anvergură, în respingerea locului comun, banal și plicticos, a produselor fanteziei anemiate de lipsa raportului cu realitatea socială și lipsa chemării autentice“.

Nimic nu poate fi mai tonic pentru creșterea și înflorirea vieții artistice decît implantarea principiilor expuse mai sus în desfășurarea cotidiană a activității noastre.

Înarmați cu aceste îndrumări teoretice și sfaturi înțelepte privind direcțiile activității profesionale, ne vom încadra, în mod firesc și spontan, în acel document de înaltă valoare, caracteristic umanismului socialist, care este „Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste“. Rareori a fost dat publicității un text atît de substanțial, de larg cuprinzător, în care să fie cristalizate îndatoririle noastre, ale comunistilor, ale tineretului utecist, ale tuturor oamenilor muncii din România socialistă, strîns uniți, sudați în forța de monolit a Partidului. Esența acestor îndatoriri este să punem mai presus de orice înflorirea materială și spirituală a patriei socialiste, creșterea continuă a gradului de bunăstare și civilizație ale poporului, afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre în rîndul națiunilor lumii. Comuniștii trebuie să promoveze permanent, în întreaga viață socială, în toate sectoarele activității lor, principiile eticii și echității socialiste, relațiile de colaborare și întrajutorare tovarășească, de solidaritate, stimă, încredere și respect reciproc.

Literatura și arta militantă, integrîndu-se spiritului și tendințelor esențiale ale vremii — considerînd omul subiect al creației și, ca atare, model al ogîndirii și interpretării artistice — sînt singure în măsură a ne îndreptăți să le socotim ca drapel în lupta pentru afirmarea adevăratelor valori umaniste, în elanul cu care ne vom însuși, în activitatea profesională și în viața de fiecare zi, principiile eticii și echității socialiste.

Literatura dramatică, montarea spectacolelor, interpretarea pieselor — cu alte cuvinte efortul de creație depus de toți cei ce contribuie la viața și dezvoltarea teatrului românesc socialist — se vor bucura de succes și de renume inspirîndu-se, metodic și substanțial, din Programul și din Directivele adoptate, cu exemplar entuziasm și unanimitate, de Congresul al XI-lea.

„TEATRUL“